

ELŐFIZETÉS:
 Egész évre . 6 ft.
 Fél évre . . 3 ft.
 Negyed évre 1 ft. 50kr.
 A lap szellemi részét
 illető küldemények a
 szerkesztőnek, anyagiak
 a laptulajdonosnak kül-
 dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ KÖZLÖNY.

HIRDETESI DIJ:
 egy 1 hasábol petit sor
 10 kr. többszöri hirté-
 tésnél olcsóbb. Nyitlter
 sora 25 kr. Belyegdíj min-
 den hirdetésnél 30 kr.
 A hirdetések Bittermann
 Nándor nyomdájában és
 a szerkesztőnél fogad-
 tatnak el.
 Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 15 kr.

Megjelenik minden kedden.

Egyes szám ára 15 kr.

Országos panasz, hogy leg-
 nehezebb manapság meg-
 élnie a kisgazdának. Meg-
 gyénk lakosságának zömét
 ilyen apró gazdák képe-
 zik. Az is általános fölto-
 gas ma a szakkörökben,
 hogy az ily kisbirtokosok-
 nak egyik főhibájuk a tö-
 meges egyforma termelés.
 Ha megyénkben keresz-
 tül-kasul utazunk is, nem
 látunk mást, mint gabonát és kukoricát. Egyéb
 termelvénye elenyészőleg csekély. Holott hát
 megteremne ez a föld mást is, mint épen a ga-
 bonát és tengerit, még pedig több haszon mel-
 lett. A repcével való próbák az utóbbi években
 példálul akárhány kisgazdát fölcseperítettek.

Ennek az eljárásnak hátránya szembeszökő.
 Aki egyfelét vet, vagy ültet és arra véletlenül
 rossz idő jár; egy évet kivesz az életéből. Mig
 akinek sokféleje van, akármilyen szeszélyes is a
 mindenható időjárás: ha egyiken nem, hát a má-
 sik terményen húzhat hasznot.

Mi ezennel bemutatjuk egy igen hasznos,
 nálunk majd mindenfelé jól termő s mégis csak
 helytel-közszel tenyésztett növénynek, a kender-
 nek hasznosságát. Olyformán fogjuk ezt csele-
 kedni, hogy egy praktikus termelőnek a buza
 és kender tenyésztése körül tavall tapasztalt jö-
 vedelmi és kiadási naplójából kiurunk egy
 lapot.

1. Kenderföld.

a) Kiadás.

10 hold kenderföld haszonbérére 35 frtjával	350 frt.
10 meter kendermag 8 frtjával	80 frt.
Szántás és bevetés 9 frtjával holdankint	90 frt.
Kinyövesi költség 15 „ „	150 frt.
Aztatási „ 8 „ „	80 frt.
Törétségi „ 32 „ „	320 frt.
Összes kiadás	1070 frt.

b) Bevétel.

Nyers kender, egy holdról átlag 8 me-
 termázását, tehát összesen 80 m. má-
 zását számítva, m mázsánként a mai
 ár szerint 27 frtjával

2160 frt.	
Pozdorjárt holdankint 8 frtjával	80 frt.
Kőchulladékért holdankint 3 frt	30 frt.
Összes bevétel	2270 frt.
Levonva az összes kiadást	1070 frt
Marad tiszta haszon	1200 frt.

2. Buzaföld.

a) Kiadás.

10 hold föld haszonbérére 20 frtjával	200 frt.
Vetőmag 11 frtjával metert mázsánként, holdjára másfél metert, összesen 15 metert számítva	165 frt.
Szántás, vetés, learatás, holdjára 12 frtjával	120 frt.
Hordás és cséplés holdjára 11 frtjával	110 frt.
Összes kiadás	595 frt.

b) Bevétel.

100 meter mázsa buza, holdjáról 10 me- tert 11 frtjával számítva	1100 frt.
Szalma, polyva holdjáról 5 frtjával	50 frt.
Összes bevétel	1150 frt.
Levonva az összes kiadást	595 frt.
Marad tiszta haszon	555 frt.

Tehát 10 hold kender középszámítással 1200
 frt. 10 hold buza 555 frt hasznot hoz. Látszik
 ebből, hogy a kender kétszer annyinál is több
 hasznot hajt, mint a buza

Igaz, hogy a kenderkezelést nem minden-
 felé érik; de ennek csak a maradás az oka.

Igen üdvös dolgot cselekednék a megyei
 gazdasági egyesület, ha egy olcsó vándortanító
 alkalmazásával ezen megyékre nézve roppant
 fontos és előnyösen kihasználható terménynek
 elterjesztésére törekednék. Mert kétségtelen, hogy
 a kenderrel való bánásnak ma még népszerű-
 len módját hamar eltanulná és megkedvelné a

kisebb gazdaközönség, ha a vele járó haszon
 csak minden községben egy két példával igazol-
 tatnék előtte.

Egyébként most van a kendervetés ideje.
 Közhálára számíthatna az a gazda, aki a mi
 példánkat próbára tenné és annak eredménye
 felől általunk a nagy közönséget tájékoztatná.

Meghívás.

Bács-Bodrogh megye törvényhatósági bizott-
 sága f. évi ápril hó 3-án és szükséghez képest
 a következő napokon reggeli 9 órakor a megyei
 palota nagytermében közgyűlést tartand, mely-
 nek fontosabb tárgyai:

1-ör. A megyei házipénztár és abban kezelt
 alapok 1881-ik évi zárszámadásainak;

2-ör. A megye 1882-ik évi költség előirány-
 zatára vonatkozó m. belügyministeri leirat tár-
 gyalása.

3-ör. A megyei árvészék mellett rendszere-
 sitett új könyvelő-alszámvevői állomásnak vá-
 lasztás utján leendő betöltése.

4-er. A megyei bizottmány választott tagjai
 névjegyzékének előterjesztése.

5-ör. Egyéb folyó ügyek tárgyalása.

Mely közgyűlésre a törvényhatósági bizott-
 ság tagjai tisztelettel meghívattak.

Kelt Zomborban, 1882 évi március 14 én.

Schmausz Endre s. k.,
 alispán.

Közraktárak Szegeden.

Tudatjuk tiszteit olvasó közönségünkkel, misze-
 rint a szegedi közraktárak f. hó 11-én kezdték
 meg tényleges működésüket.

A mindön ezen, alföldünkre nézve közzgazdaságilag
 fontos eseményt fölemlítjük, néhány magyarázó meg-
 jegyzéssel kísérjük az új intézmény létrejöttét.

Szeged városa, melynek helyrajzi tevése tagad-
 hatlanul kedvező, az 1879-iki árvíz-okoza pusztulása
 után, phönixként emelkedett ki romjaiból, és már ma
 is igen jelentékeny forgalmi lendület tapasztalható.

E nagy, 75.000 lakost számláló város azonban
 nem képes területén a fogyasztására szükségelt ga-
 bonát, — körülbelül egy millió méter-mázsát, — és je-
 lentékeny mérvű ipariüzéséhez, — Szegeden 2000 nél
 több önálló iparos van, — szükséges nyers terménye-
 ket előállítani.

De ezen fogyasztási és ipari szükséglettől elte-
 kintve, Szegednek jelentékeny bel- és külföldi keres-
 kedelme van, és a jó hírnévnek örvendő szegedi ke-
 reskedők és bizományosok nemcsak Budapesttel, Fin-
 méval, Győrrel, Béccsel és Trieszttel, hanem a kül-
 föld számos nagyobb piacaival is folytonos összeköt-
 tetésben állanak.

Igy tehát minden gabona és termény-tulajdonos
 biztosan számíthat arra, hogy a szegedi közraktárba
 küldött áruk vagy azonnal, vagy ha a pillanatnyi ár-
 folyam a tulajdonost ki nem elégíti, későbbi időben a
 lehető legkedvezőbb áron eladhatók.

A mi a solid és megbízható kezelést illeti, erre
 nézve a vállalkozó intézetek kitünő hírneve a lehető
 legnagyobb morális és anyagi biztosítékot nyújt, —
 a budapesti „Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank“
 elsőrangú hazai pénzintézet, mely tíz millió tényleg
 befizetett részvénytőkével rendelkezik, és melynek évi
 forgalma száz milliókra rug, — míg a „Szeged-csongrádi
 takarékpénztár“ Szeged első és leghatalmasabb, példás
 óvatossággal vezérelt intézete, alföldünkön kitünő hí-
 nével bír.

A közraktár magában véve nem egyéb, mint egy
 permanens vásár, melyen az eladó és vevő folytonosan
 közvetlenül találkozhat, — különös előnye a szegedi
 közraktáraknak a következőkből állanak:

1. Biztos, száraz és minden elemi veszélytől ment
 raktárakban helyezhető el az eladásra szánt áru, —
 erről köz-raktárj-gy (warrant) állittatik ki, és az illető
 terményre vagy egyéb árua megfelelő előleg adatik.

2. A vállalkozók gondoskodtak arról, hogy az
 átviteli, az u. n. transito-forgalomban élvezett
 előnyök a vidéki beraktározók részére a szegedi köz-
 raktár használása esetében változatlanul fön-
 tartassanak, és így a szegedi közraktárban történő
 elhelyezés az eredeti irány ideiglenes fölfüggesztésé-
 nek, — de nem megszakításának fog tekintetni.

3. A szegedi közraktárak a lehető legkedvezőbb
 helyen, közvetlenül a vasuti vágányok és a Tisza
 mellett, az osztrák államvasut itteni teherakodó pá-
 lyaudvarában vannak, úgy, hogy a közraktárakból a
 vagonokba és hajókba és vice versa, munkások át-

rakhatják az árukat eltünőleg csekély költség mellett,
 — de ezental is a város minden részeivel jó kövezett
 utak által kapcsolatban állanak.

Az uradalmak tehát úgy, mint a kisebb gazda
 és bérlő, a kereskedő és bizományos, a gyáros és nagy
 iparos előnyösen felhasználhatják az új intézményt, és
 úgy hisszük, hogy azon közraktárak, melyek föllál-
 tása egyéb nagyobb városokban terveztetik, egymás-
 sal összeköttetésbe lépve, idővel egy közreműködő ka-
 pesolatos hálózatot fognak képezni, úgy mint ez Észak-
 Amerikában tényleg keresztülvitett.

A közraktári üzlet a következő teraényekre és
 árukra terjed ki:

Mindeunemü gabona és hüvelyesek, liszt, repce,
 dara, kása, len, kender, lenmag, kendermag, heremag,
 gyümölcs, aszalt szilva, dió, szilvaiz, sajt, méz, viasz,
 paprika, szálonna, dísnózsir, szápaan, gubacs, fagygyu,
 hamuzsir és szikso, olajpogácsa, ecet, bor, likörök,
 gyapot, gyapju, készített bőr, toll, kötel és madzag,
 gyékény, gyarmat-, kézmű- és norinbergi áruk, foar-
 nierfa, faárúk, vasárúk, gypsz, gépek, stb.

Megjegyezzük végre, hogy a szegedi közraktár-
 nál a lehető legmérsékeltőbb díjtételek állapítottak
 meg, és hogy a szeged-csongrádi takarékpénztár igaz-
 gatósága és a közraktári iroda minden fölvilágosítás-
 sal, és díj-szabályzati példányokkal ingyen és díjmen-
 tesen szivesen szolgál.

A zsidó nemzet s a hébernyelv.

A zsidóság életét, történelmét tanulmányozva
 meggyőződtem, hogy a kezdet s végnélküli, min-
 dent átható egy isteni szellem fogalmát, a zsi-
 dóság érté meg legelőször slegtisztában. Ekin-
 csét oly feltékenyen őrzi mai napig, hogy a kö-
 zel két ezrel éves megaláztatás, üldözés, sanyar-
 gítás, kigúnyolás dacára, ezen Istenébe vetett
 hitéről le nem mondott, s mit, mint pária el nem
 adott, mint szabad polgár még kevésbé fogja
 áruba bocsátani. Ez értelemben hozzáférhetlen
 zsidónak önérzetesen valom magamat.

Meggyőződtem, hogy ezen Istenség fogal-
 mában volt az erő, mely a zsidóságot képesíté,
 hogy a világ minden népei közt szétszórta,
 nem eltűrt, de üldözött pária állapotában is, úgy
 vallási, mint értelem s anyagi tekintetben fenn
 tudta magát tartani, zsidó maradni tudott.

Meggyőződtem: hogy a népek Isten kezé-
 ben céljai létesítésének eszközei — s a zsidósá-
 got oly eszközként oszlatá el a világ népeiközt
 mely által az egy Isten szellemfogalmát megő-
 riztesse, a munka, szorgalom, igyekezet, józan
 számítás szükségességét élő példában taníttassa.

Meggyőződtem arról is: hogy épen ezen hi-
 vatása nem engedi meg a zsidóságnak egy tö-
 megben, egy politikai nemzet s államként meg-
 maradni; e hivatása betölthetése végett kellett
 önálló nemzeti létét elveszteni s kell az általuk
 lakta államok hú polgáiraivá lenni. Jeremiás pro-
 féta meg a babyloniai fogság előtt szívökre kö-
 tötöte, mondván: „Törekedjétek ama ország bold-
 dogságához hozzájárulni, hol száműzetétek után
 lakni fogtok; mivel boldogságos állapotában ti
 is boldogul élni fogtok.“

Ezen polgári kötelem hűségese betöltését
 egyik nemzet sem érdemli meg tölünk jobban,
 mint a magyar; hiszen az üldözés máglyái majd
 minden államban fellobogtak ellenünk, csak Ma-
 gyarországon nem. A magyar nemzet nem csak
 azt érté át, hogy a zsidóságra szüksége van, de
 azt is átérzé, hogy azok ázsiai származású test-
 vérek s az európai népek családjában a magyar-
 ral együtt csak kedvetlenül eltűrt idegenek
 s testvéri kölcsönös támogatásra van szükségök.
 Innen lett, hogy itt a kereszténységnek, zsidóság
 elleni harcát, az ázsiai eredet testvéri érzete ki-
 törni soha sem engedte.

Ezeket tudva, csuda-szörnyként állott előt-
 tem azon természetes tünemény, hogy saját nyel-
 vét, a hébert nem beszélő zsidóság csak a né-
 met nyelvet használta; annak dacára, hogy más
 nemzetek kebelében lakó testvérei azon nemze-
 tek nyelvét beszéltek, irták. Kutattam e csodás
 tünemény okait, s megértettem, hogy itt a zsi-
 dóknak német neveket s német nyelvet, a zsi-
 dóság s magyarság elálatását célzó okok akad-
 tak, hiszen az újabb időkig a magyarság hiva-

talos nyelve is »mirabile dictu« a latin s német nyelv volt. Ezen okok ma nem parancsolnak ugyan, de mint pókok hálókba rejtőzve lappanganak, s a háló meg van, az áldozat ha magára nem vigyáz, belebonyolodhatik; hogy ezen háló szétszaggatassék, úgy a magyar zsidóság s a többi e honban lakó nem magyar ajkú népeknek életérdeke is szükségessé teszük sőt még a magyarságnak is, vele együtt munkálkodónak kezdet nyujtani az által, hogy a magyar nyelvet, mint magyar polgárok, saját nyelvünkül ismerjük el s mint ilyet ápoljuk a gyakorlati élet s forgalom nyelvét; mi izraeliták pedig a hébert is tanuljuk, ápoljuk, mint önvallásunk megérthetőségének kulcsát. A vallás ezen országban akadály nem lehet, hiszen a tiszta magyar nyelvű magyar polgárság is több vallásfelekezeten oszlik szét s mint nemzet, vallásrai tekintet nélkül szereti egymást.

Hozzátok fordulok most, moses vallású hitrokonaim! Az előhaladás korszaka követeli, hogy kultusunk kivetkőztessék a gépiesség mintájából. Vallásunk dogmákon nem alapul, mint észvallás mintája nyertük azt el a sinai hegyen; Moses nem parancsolt, hogy hinnünk kell, hanem csak, hogy cselekedjünk s gyakoroljunk. Ne engedjük gyermekeinket oly nyelvben elrebesgetni mindennapi imájkokat, melyet sem ti magatok, sem ők nem értenek. Vagy reformáljuk templomunk szertartásait s fordítsuk át imáinkat oly nyelvre, melyet mindenki tőlünk ért, mint a talmud is követeli; vagy ha tisztelet ihletből a hébernyelvet kihalni nem engednők, oktassuk gyermekeinket, hogy értsék azt alaposan Hígyetek el kedves hitrokonaim! vagy hátránya az vallásunknak, hogy ép oly hidegen hagyjuk el az imaházat, mint a mily hideg kebellet léptük át annak küszöbét s ez előttem nem is csoda, mivel idegen, előttünk ismeretlen nyelvben, kényszerítetünk ájtatosságunkat tartani Szívünk tápanyagot ily ima által nem nyerhet, erkölcsünk ez által nem nemesítettnek. Örizzük meg azonban szántszándékkal a héber nyelvet elhanyagolni. Oly nyelv, melyben Moses két éneket írt, melyben David zsolozsmáját közlé, melyben Isaias mint népszónok szarpelet, ezen nyelv ki nem halhat, annak élnie kell, élni is fog, hogy világot árasztson a jövő ezredékig, s hogy ezen napnál még sok költő lángra gyúljon. Örizzük meg, hogy a jövő nemzedékek minket ne kárhoztassanak, hogy ezen kincset elidegenítettük s hogy szántszándékkal túl adtunk volna rajta.

Bogdány Károly.

Városi közgyűlés

1882. márc. 18.

Elnöklő főispán 9 órakor az ülést megnyitván, melegen megemlékezik Popits István biztag elhunytáról; az e fölötti sajnálatot a közgyűlés jegyzőkönyveiben fejezi ki.

A polgármesternek a mult évről szóló jelentése tudomásul vétetett.

Könyvítés Jozsim csendbiztos állása a mult-kori közgyűlés határozatához képest belügyminis-teri rend. folytán megszűnővén, illetményei április 1-től nem járnak ki. A lovas csendlegények létszáma hatról tízre szaporítandó, rendőri intézményre változtatandó és fizetésük lókartáson és ruhán kívül havi 25 frtra emelendő.

A városi tisztviselőknek 15% fizetésjavítás iránti kérvényét, a dec. közgyűlés ajánlatát el-éjtve, a belügyminis-terium nem hagyta jóvá.

A kapitányságnál egy irnoki állás rendszerezése helybenhagyatik.

Zombor város, a gazd. választmány ajánlata, a megyei gazdasági egyesület alapító tagjai közé 100 frttal beállott.

Tárgyalás alá került a tanács azon javaslata, hogy a kiürült házi pénztárba a folyó költségek-re a kövezeti alapból 3 óra 5000 frt kölcsön vétethessék.

Erre Barthal biz. tag kijelenti, hogy ebben az ügymenet lassúságának és zavart egyensúlyának szomorú illusztrációját látja s a tanács-tól ezen állapot sürgős indoklását és jellemzését követeli a jövő közgyűlésre.

Főispán: A mult évi utolsó közgyűlésen eziránt a polgármester amúgy is jelentéstételre utaltatván, mondassék ki újra, hogy júniusig ez iránti intézkedéseiről itt részletesen referáljon.

Baja, 1882. március 17.

Sokakat meg fog lepni azon esemény, hogy dr. Hauser Mór, városunk polgármestere, 13 évi szolgálati idő után váratlanul lemondott, s a törvényhatóság lemondását elfogadva, kivételesen nyugdíjat szavazott meg neki azon föltétel mellett, hogy amint esetleg új-ból állami vagy másnemű hivatalt vállal, a nyugdíj élvezete véglegesen be lesz szüntetve.

Ezen váratlan eseményt két főköörülmény idézte elő. Egyik, hogy újabb időben egyes hivatalokban nagyobb rendtelenségek jöttek napfényre, s kiválóan az árvassz. knél, melynek ő volt elnöke, oly zűrzavar kon-

statáltatott, hogy most pályázat útján keresnek egy szakértőt, ki ott a függő ügyeket rendes mederbe tudja majd terelni. Ide járult, hogy más hivatalokban sem gyakorolta eléggé ellenőrzési és felügyeleti teendőit, s a közigazgatási bizottság által kiküldött vizsgálók több rendbeli, állítólag súlyos mulasztást vagy rendtelenséget találtak egyes hivatalokban, melyek miatt őt tették felelőssé. Mindezt betetőzte, hogy a mult években a törvényhatóság által megállapított költségvetés keretén felül 25-30 ezer frtnyi többlet kiadásokat tett a tanács anélkül, hogy erről a törvényhatóságnak jelentés tételét volna, s pl. csak a mult évben 10 ezer frttal több fordítottat közveésre, mint a törvényhatóság által meg lett szavazva.

Egyik a másik után gyorsan napfényre jött s a város tapintatos és ritka szakavatottsággal bíró főispánja nemcsak hogy nem iparkodott more patrio el-tusolni az ügyet, hanem ellenkezőleg egész erővel sürgette és követelte a kiderült rendtelenségek jóváte-telét. Ez azonban sok kívánni valót hagyott, ami miatt a közgyűlésben folytonosan ostrom állapotnak volt a polgármester kitéve, amit azután saját pártfelei is meg-untak és elpártoltak.

Ezen állapot és folytonos ostromlás csak fokozta régi idegességét, mely most már annyira erőt vett rajta, hogy mint lemondásában önmaga mondja, jelen bete-ges állapota idejéig a reá ruházott kötelemeknek nem bír oly mérvben megfelelni, mint ezt hivatalos állása megkíváná. S mivel az előzvények miatt kevés kilátás volt rá, hogy néhány hónapi szabadság időt enged-jen a törvényhatóság, azon reményben; hogy 13 évet meghaladó hű szolgálatai fejében a törvényhatóság méltányos nyugdíjat fog számára biztosítani, be adta a főispánnak lemondását.

Midőn ez nyilvánosságra jött, mindenki meg volt lepve s a vélemények igen megoszlottak arra nézve, mily álláspontot foglaljon el a törvényhatóság e le-mondással szemben? Végre a humanizmus és méltá-nyosság győzött, s az előleges értekezleten minden pártáryalatt megállapodott abban, hogy évi 600 frt nyugdíjat biztosítsanak neki és családjának addig, míg egészségi állapota javultáig ismét oly helyzetbe jön, hogy valami állami, törvényhatósági vagy más nemű hivatalt vállalhat.

Egyhangulag meg is lett ez neki a f. hó 12 én tartott vendkivüli közgyűlésben szavazva, mert bármint itéljen is valaki az újabban fölmerült rendtelenségek felől, annyi elvitázhatatlan, hogy a város körül neki el-vitázhatatlan érdemei vannak. A város pénztárát, melyet igen zavart állapotban vett át, rendbehozta, az adós-ságokból majd 600 ezer frttal törlesztett, a megmaradt 300 ezer frtot a konvertálás által olesőbb kölcsönre változtatta, s ha a pillanatnyi zavar merült is föl minap a mult évi túlkidások miatt, ez csak april 24-ig tart, mert akkor folyik be a város jövedelmeinek jelentékeny része.

Emellett sok érdeme van a város csinósítása és kövezése ügyében. Ma két annnyival jóval több a köve-zés, mint volt hivatalba lépésekor, amellett hogy a Dunáig is kövezett töltést létesített. Pedig ez is iszonyu összeget nyelt el; de ahol csak jövedelmet biztosítha-tott a városnak, ő azt kifürkészte és sokszor igen le-le-nyenesen érvényesítette. Sokat fáradozott a vasut létesí-tése ügyében is, melynek kitévése ma már biztosítva látszik; minden lehető megtett a törvényszék vissza-nyerése érdekében is, mire nézve szintén némi kilátá-saink vannak a törvényszékek székhelyének végleges megállapítása idejére. Szintén egyik érdeme, hogy nagy jogász levén, mindig előnyösen befolyt a város joggyü képviselőre, miáltal nem csekély haszon háromlott a városra. A város utcáinak befásítása, az új járdák emelése, a városi bérház építtetése, a megelőző években elkallódott korodai alap új megteremtése és 50 ezer frton felül való gyarapítása, és sok más hasonló részint az ő kezdeményezésére, részint hathatós támogatása mellett jött létre, — valamint abban is jó része van, hogy az ál-lamátvete a városi gymnasiumot s a katonai épületek évi javítását, mi által a város nagy évi terhektől szabad-ult meg.

Hogy épen mindenben egyenlően buzgó és szeren-ces nem volt, s hogy újabb időben talán kevesebbet nézett hivatala és hivatalnokai után, mint ez óhajandó lett volna, — azt mindenki emberi dolognak tartja, — s vajha most utódjának sikerülne majd a többiekben is buzgón követni, azon hiányokat is pótolni, melyek az ő hivataloskodása idejéből önmaradtak.

Visszalépésekor megnyugtathatja azon öntudat, hogy sokat tett a város javára és hasznára, — s hogy tiszta jellemét s hozzáférhetlen becsületességét még azok is mind kétségesen elismerik, kik pártárlásuk vagy más körülmények miatt eddig ellenfelei voltak. Nevezetes és megörökítendő esemény, hogy épen eddigi ellenfeleinek egyike szóltat föl az előértekezleten leg-melegebben amelle, hogy szerzett érdemei elismeré-séül a 600 frt nyugdíj neki és családjának biztosít-assék.

Ó-Sziva, 1882. márc. 15.

Tekintetes szerkesztő ur!

Ma megjelent becses lapjában egy rövidke cikk vonta magára figyelmünket és ez az „Ómorovicai színház“

Szigethy Jenő szimigazgató ugyanis nálunk meg-jelenn, azon ígérettel, miszerint február hó 20-án előadásait jól szervezett, 20 tagból álló társulatával megkezdendű (most már 10-el is megelégednénk), több helyen a bérleti összeget per 5 frtjával felvette, — mi tehát egész mostanig türelmesen vártuk, bizva a már egyszer itt működött buzgó igazgató urban.

Most azonban mivel Ómorovicán a publikum véle igen meg van elégedve, — tehát csakugyan jól szer-vezett a társulata, — szeretnénk tudni vajon mi, kik béreltünk menjünk-e Ómorovicára előadásait hallgatni, vagy tovább is várjunk kettőztetett türelemmel

Miért is jelen kérdésünket becses lapjában fel-venni tisztelettel kérjük.

Qáry András és mások.

Bodrogh vármegye története

Donoszlóvics Vilmostól.

(Folytatás.)

Bodrogh vármegyében fekvő több egyházi birto-kok, melyek a XII. századtól a mohácsi vészig virá-goztak és az egyházi szolgálókat teljesítették na-gyobb részét invasio után a megye tulajdonává lettek. Birtokuk volt a Szt. Márton panonhalmi, a tihanyi és báta apátságoknak, — az ó-budai klarissa és a vesz-prémvölgyi apácáknak.

Bodrogh vármegyében az apátságok:

Báthmonostoron, a szt. lélekről címzett apátság. Kezdetben a praemontreiek, majd 1306 óta a sz. Agos-toniak és cisterciták, végre a benecsek birták. Majd Bodrogh majd Solt megyéhez számították. Eredete az apátságunk ismeretlen. Rupp I. szerint a kalocsai ér-sekek egyike mint fiók apátságok alapította. Az apát-ságnak egy nagy zárdája volt, — négyoszögű kövek-ből épült és három magas toronnyal ellátott nagy és gazdag templommal mely a Duna egy ága mellett dombon feküdt — és egy nagy granariummal. Az apátság mely a tatárpusztítás alatt is igen sokat szenvedett — végkép a mohácsi vész után lett el-pusztítva. Később a szentélyt a g. n. e. kalugyer ha-rátok befőték és mint imaházat használták. Minthogy, azonban az elhagyott vidéken a rablók kicsapongásai-nak volt kitéve — 1723-ban le lett rombolva. A ko-lostorból származó — a püspök ülőhelyül használt — régi faszék és két régi fakép jelenleg is a rigyicai ó-hitű templomban őrzetik.

Henslmann 1872-ben a zárdá helyén ásatast rendezett — mely alkalommal egy oszlopöt és három téglá sirt talált. Egy római kő régiség is látható ily telirattal: „Titus Antonius Duum Vir et Augustus — aquam induxit.“

Bodrogh-Monostori apátság, — a szt. keresztől nevezett pálosok társbázisával. A zárdá a Duna szige-tén feküdt — nem messze Kőszegtől. Alapítása ismer-etlen de 1282-ben már fennállott. A társbázisnak bir-tokai Baranyában voltak. Valószínű, hogy a mohácsi vész után pusztítottat el, — 1521-ben lesz utoljára róla említés téve. — Nyomai ma már nem láthatók.

A Szt-Peterről címzett cisterciták apátsága. Az apátság, mely zárdá és nagy templommal birt, Bod-rogh város mellett feküdt, hol jelenleg a bodrocspa-bara lóp van. Alapítása ismeretlen, 1327-ben egy pörben, Hotyas balastó tárgyában említve lesz, — melyet a cistercita rend a pálosok ellen indított. — Az apátság a mohácsi vész után már nem állott fenn, megszűnése ismeretlen.

A Haj-Szt-Lőrinczi praemontrei prépostság a ha-sonnevű mezőváros mellett. A bácsi káptalannak egy 1436-ból kelt okmánya szerint a háji prépostság Bod-rogh m városába vezető út mellett a Duna mentében Apáthi és Bács közt, Szóna mellett állt a szt. Lőr-inec tiszteletére emelt nagy templom (Bél). A zárdá és templom helye kivehető Szóna és Ó-Szóna közti szőlőkben — igen kies és regényes vidéken — a Duna egy ága mellett — magaslaton feküdt. Az apát-ság 1212-ben már létezett. Mátyás király egy 1460-ban kelt rendeletében Bodrogh vmegye bírósági székhelyévé Haj-Szt-Lőrincet teszi. II. Ulászló 1494-ben kiadott okmánya szerint a háji prépostok, azon kiváltsággal bírtak, hogy a birtokukon lakó jobbágyok polgári pe-rei nem a megyei bíróság, al-és főispán, hanem az érsek bírái ele tartoztak. — Az apátság valószínűleg a mohácsi vész körül pusztult el.

Szt. Mihályon vagy Cobor szt. Mihályon — az almási határban — templomuk és zárdájuk volt a döméseknek a Bold. szüz menybemenetelének tisztele-tére. Alapítottat 1481-ben Czobor János, Márton és Imre testvérek buzgólkodása folytán. — Több, más megyékben fekvő birtokaikon kívül a hetthesi határ-ban szt. András nevű telkük és Kaslassa nevű halas-tavuk volt. — Hogy ki által és mikor pusztult el — nem tudni.

Abrahamon, (Ábrahám) volt a cistercitáknak a bold. szüztől címzett apátságuk, mely a clairvauxi anyazárdá fiók intézete volt. Fekvése bizonytalan. Alapítva lett 1263-ban több főúr által. Elpusztult a mohácsi vész körül.

IV.

A mohácsi vészről — a megye első terület csereléseig.

1526-1714-ig.

A szerencsétlen kimenetű mohácsi ütközet után — hol az ország színe s java elesett — megnyitlak Buda várkapui a kenyuralomnak s az alsó vidék más-fél századig török iga alatt volt — A törökök köz-eletére jó karba helyezték Bodrogh vára ekkor szere-pel utoljára. Sulejman a várat rövid idő alatt bevette, a csekély helyőrséget felkoncolta, a várat pedig szét-pusztította. Sulejman hadai Bodroghon átmenve, rövid két hét alatt a megyét egészen elpusztította.

Még fel sem lélegzett e megye lakossága e pusztításból, — megjelen Cserni Jován gyűlevész népe élén mint népszabadító, ki mindenféle módon sanyar-gatta e megye lakosságát. Fekete János vagy Cserni Jován (jobb balántékától talpaj egy fekete vonás húzódtott végig testén) Zápolya János lovásza és ked-ves embere v. lt. Erdélyből — alacsony származású rác, kinek Zápolya a török elvonulása után a megyét átadta. Szabadkán — Török Bálint birtokán — ütő föl tábort, s Lippa vidékéről ide hozott rácaival ga-rázdálkodott. A földet emberei között felosztotta, a törökök eltávozása után visszajött nemesek házait ki-rabolta, — a népet sanyargatta. Szabadkán valóságos udvart tartott. Nádort, kincstárnokot és hivatalnoko-kat nevezett ki népeiből, kik teljhatalmu rendeleteit végrehajtották. A nemesség hasztalan kért orvoslást Zápolyától, mert annak szavára nem is hallgatott; míg végre Zápolya is megsokalván a sok panaszt, s miután Török Bálint őt Szabadkáról elűzte, — garázdálkodásának Czibak Imre vetet véget. Szeged tájé-kán seregét megsemmisítette, ő maga pedig a kapott sebben Csantavér alatt Tornyoson meghalt 1527-ben.

Majd Zápolya hadával vonult a megyén kereszt-ül Becséről — Bodroghnak tartva, onnan Kolluthnak — átmenve ott a Dunán a mohácsi téren a szultán-hoz, hogy neki hódolatát megvigye.

ját bevallása szerint atyjával elindult a buzavetések megtekintésére s utközben összeszólkoltak s a fia a nála levő kétesvívű pisztolyból először homlokába, aztán hátgerincébe lőtt atyjának. Az apagyilkos bűnyében hozott kétféle ítéletet a kuria megváltoztatván, Győre István vádlottat a szándékos emberölés büntetésébe lőtt atyjának, és 15 évi fegyházra ítélte, beszámítván a 2 évi vizsgálati fogságot.

Bajmokon Oszvald Márton, jómódú földesgazda az ottani jegyző édes apja, márc. 15-én 65 éves korában elhunyt.

Arverések. Barcsay Lukács Katalin 608 frtra becs. ingatl. ápril 16 Ujvidéken. — Jatics Nikola 2186 frtra b. ingatl. márc. 23-án Obrovácon. — Molnár Teréz ingatl. márc. 20. Szabadkán. — Schindler Antal 13400 frtra b. ingatl. és Miskovits N. 2040 frtra b. ingatl. jun. 22. Titelen. — Nikolits Andria 5860 frtra b. ingatl. márc. 31-én Titelen. — Szommer Zsófia 3410 frtra b. ingatl. junius 4. Ujvidéken. — Wolheim Jónásné 960 frtra becsült ingatlanai március 27. Topolyán. (Szabadka.)

Gyászír. Popje István kereskedő, és Zombor sz. kir. város képviselője, márc. 14-én reggeli 2 órakor rövid betegsége után korának 64ik évében elhunyt. Béke poraira!

Jankovácon márc. 14-én esti 1/4 8 órakor a vészharangok jeleztek azon borzasztó tüzet, mely városunk egyik legszebb épületét, Kopp József helybeli kereskedő házat elhamvasztotta. A legnagyobb erőmegfeszítés folytán sikerült a szomszéd s hozzá épült házakat megmenteni. M. (Van-e tüzőtöltő egyetlen? Sz.)

Beküldetett. A „Z. V.” című lap 22. számában Drach Antal apatini katecheta arról vádoltatik, hogy egy normalistát betegre vert. Együttal „felhivatik” a kir. tanfelügyelő, hogy az illető ellen fegyelmi vizsgálatot indítson. — Lehet, hogy Drach valami csintalan gyereket egy kicsit megbírt; hisz kerek 1000 tanítványa van, akik között pedig bizony sok olyan rakoncátlan akad, aki nem ért a szép szóra. Hogy az állítás túlzott, kitetszik abból, hogy az iskolaszékhez, mint első illetékes fórumhoz Drach ellen maig semmiféle panasz nem érkezett. Sajnos, hogy a tanügyi cikkíró nem tudja, hogy a hittanító fegyelmi ügyeire nézve nem a kir. tanfelügyelő, hanem a saját egyházi hatósága illetékes. B. (E kérdés elvi oldalát jövőre fogjuk megbeszélni. Szerk.)

Gospodincén a tanítói állomás üres. Schaffner József urat, a polg. kaszinó jötevőjét, nénapja előestéjén a dalárda szerenádval tisztelte meg, másnap pedig a kaszinó választmányja Schmausz Endre elnök vezetése alatt üdvözölte őt.

(Eredeti levél.) Omorovicza Március 18 — 82

Tisztelt Szerkesztő Úr

Bátska című. előttem is betses Lapját, Amelynek 12 iki számában, Az omoroviczai Csendeletről és egy Út Levélről, Valamint az embert igaz kötelessége tétéért. A fák Hernyójához, volt képes az a bizonyos közlő Úr, ki a tárgyat vagy nem jól vagy se hogyses tudta, és Még is aszerint, írta be a tisztelt Szerkesztő Úrhoz. Mellyet volt szerentsém Olvasni, s Reá igaz lelki esméret és tiszta bétületes mellet valósitom A hogy történt légyen 'S Arra válaszolni bátor vagyok Hogy a Csendélet Omoroviczán tökéletesen helyen van, Nem., De afentebbi idöket tekintve, Már Már csendesebek A roszerköltö emberek,

A Mmi Az Út Levél ki adását, Azon betsületes, egyénnek a hátára is illet, Azt csak azért kapta, hogy Az Ór szóra meg nem ált, Holott már az idő 10-re járt, 'S Ameg állás helyet Meg szaladt. setétbe, el fogatot. Mivelt ember létfére, esztelenséget tett. Ezért kapta ki hát az érintet Út Levelet Ezért bizony kár volt az Em bert afák Hernyójához hasonlítani, Külömben akinek Szüre viselje, Reám nem illik

De hogy a közlőnek adósságomat lefizessem Fiyelmeztem, Hogy máskor másképen, vagy igazat írjon be. Mertha, ő lett volna is az a bizonyos Bizony ő is el kapta volna azt. az Út Levelet. abátára

Egyéberánt. ezt még csak úgy veszem, Mint A méhek kaptárába A Here dongóst végül neki úgy szolhatok Mint a Profeszszor a rosz Deáknak szokta mondani (tu eszt ázinusz)

tisztelője Kovács János
féléls Csend. Úr Omoroviczán

NYILTTÉR. *)

Azon aljas szándékból koholt és terjesztett hírek alapján keletkezett gyanúsításokra, melyek folytán nemcsak hogy a megye hatóságánál megbélyegeztetem, de azok alapján rendes bírósági vizsgálat alatt is állottam, kénytelen vagyok a nyilvánosság előtt kijelenteni, hogy én mint görög keleti szerb néptanító, már hivatásomnál fogva is a szerb nép részére biztosított vallási és nevelési önkormányzat tekintetében más nézetben vagyok ugyan, mint a kormány által támogatott ugynevezett clerikális párti szerbek; de amellett a magyar államiság eszméjének minden esetre nagyobb barátja vagyok, mint azon becsületet nem ismerő rágalmozó, a ki engem a magyar államiság eszméje elleni veszélyes elvek terjesztése miatt a hatóságnál gyávan nevének aláírása nélkül feljelentett és rólam valótlán híreket terjesztett és terjeszt, melyek valótlanságáért eléggé kezkesedik multam és épen itt Kulán magyar nemzetiségű polgártársaimmal szemben tanusított viseletemen kívül biztosítékul szolgáljon a nyilvánosság előtt ezuttal lekötött polgári becsületszavam is

Kulán, 1882 évi március hó 15-én.

Uralics Szrdán
szerb néptanító.

0-Becse, 1882. márc. 17.

Vesztek két napunk volt Tegnap a közegészségügyi tanácsban, na meg a képviselő testületben. Most folyt le a multkor említettem orvos-választás

S amit nem reméltünk, meglétt. Mihájlovics 22 szavazattal 19 ellenében az orvosi állomásra helyettesített; mert a szerbek mind összetartottak, még sebesültjeiket is beszállították, sőt a közügyek iránt különben épen nem érdeklődő, különben igen lovagias báró urat a szavazásra beerőtették, míg a magyarok

*) Az e rovatban közöltéért nem vállal felelőséget a szerk.

közt, maga a bíró is a magyar elem árulóává esapott fel, más meg a szerbek kértére otthon maradt. A zsidók... no ezek tették, ami hozzájuk illet, Roth doktor urat kivéve. Látták a kedélyek elkeseredettségét mindkét oldalon — így a geschäftsgeist azt kívánta, hogy távol maradjanak. R. ur a kollegialitás szempontjából Mihájlovicsra szavazott.

Szerény véleményem szerint nem korrekt a szolgabíró eljárása; mert hisz ő egyéni tapasztalásából is tudja szörnyen, hogy Mihájlovics nem felel meg a pályázat feltételeinek s láthatta a közegészségügyi tanács jkönyvéből is, hogy a magyarok egyhangulag képtelennek tartják Mihájlovicsot a pályázatra: a 9000 magyar egészségügyi érdekét és saját egyéni meggyőződését félretéve, Mihájlovicsot — mint a választás elnöke, s aki a pályázatot meghirdette — választás alá eresztette.

A választás meg lett föllebbezve, várjuk a megye igazságos ítéletét, mely figyelmen kívül nem hagyhatja 9000 magyarnak jogos követelését. Opportunistáinknak pedig legyemi e választás okulás. Az ellenfelemben nincs semmi méltányosság érzet, ők maguk is beismerik, hogy jelöltjük irásban plane nem kezeli a magyar nyelvet, pedig ez is kívántatott a pályázatban — mi tudjuk, hogy szóban sem bírja nyelvünket — mégis rászavaztak, csak azért mert „nasche csovek.” S így tesznek ők mindig, ezért erősek s minthogy a mi renegátjainkat is a nasche csovekekhez számítják s esetleg pártolják — ne csudálkozzunk azon, hogy ilyek akadnak s ezekkel a szerbek jelentékeny kisebbségek mellett is bennünket uralnak

Fogjon össze a magyar elem is mindenben, mint összefog a szerb mindenben s nem gázolódnak aztán jogainkon.

Jomcsányi.

Almás, 1882. március 15.

Tekintetes szerkesztő ur!

Zomborban megjelenő „Zombor és Vidéke” című lap községünkben már néhány levelet közlött „csendélet” cím alatt, melyekben az én nevemről is van említés téve. Nem szokásom ugyan holmi firkászok s helyi levelezők jó vagy rossz véleményével sokat törődni s felajdulásukat valami komolyan figyelemre méltatni, de miután e lapnak almási levelezője már másodízben teszi azt, különösen pedig annak 21. számában, ezt hallgatással egyáltalán nem mellőzhetem; amiért is megkérem t. szerkesztő urat, sziveskedjék alábbi nyilatkozatomnak becses lapjában helyt engedni.

Ugy látszik, hogy az említettem csodabogár-levelező az itteni csendélet mozgalmi között legérdekesnek találja azt, hogy én br. Rudics József ur kerületünk országgyűlési képviselőjének nevét egy nyilvános helyen felemlíttem, mire is azt mondja, „hogy én br. Rudics József ellenében nem a legszebb kitételeket használtam” volna, mi oly színben van feltüntetve, mintha én ez általán tisztelt főurat avagy nevét, valami nem szép kitételrel illettem volna, tehát ugy nyilatkoztam volna felőle, avagy olyant mondtam volna róla, mi nem szép

Ez arcátlan, piszkos ráfogást egész határozottsággal ezzel visszautasítom azon egyszerű oknál fogva, mert én br. Rudics József urat sokkal nagyobb mérvben tiszteltem és becsültem, semhogy nevével tisztelenséget mondhatnék s hivatkozom mindenkire, ki az itteni viszonyokat ismeri, vajjon hallott e valaki tőlem ily értelmű nyilatkozatot; visszautasítom pedig azt azon körülménynél fogva is, mert a fenti levelezőbe bujt s álnév alá rejtőzött róka (igazabban Sincerus) ebből csakis tókat akar magának csinálni s farkesó-válásai s lábnyalodásai által a fentiszelt főurat ok nélkül ellenem felingerelni.

Tudja meg tehát a világ miről van szó, s ítélje meg azután, vajjon ki említette br. Rudics József ur nevét tiszteletlenül.

Az itteni takarékpénztár ellen 1881. évben foganatosított vizsgálat alkalmával oly visszaélési eset is fordult elő s képezte a vizsgálat tárgyát, melyben az igazgatók jónak látták br. Rudics József ur nevével takarózni anélkül azonban, hogy ez által a visszaélés gyanuját maguktól elhárítani képesek lettek volna, s miután nevezett főur sokkal tiszteltebb előtünk, hogy nevét ily piszkos üzelmekben megnevezve akartuk látni, a vizsgálatot megejtett kir. járásbíró is csak Rudics József nevet további cím nélkül vett a jegyzőkönyvbe. Ugyancsak e célból v. i. br. Rudics József ur neve iránti tisztelből hagytam én is el a címet a mult takarékpénztári közgyűlésen, mire azonban az igazgató jónak látta önigazolására piszkos dolgokba köpenyül felhasználni br. Rudics József ur nevét, mi ellen azonban tiltakoztam, s ezen tiltakozás az, melyből levelező oly roppant nagy zajt üt s ez az, mi által Sincerus szerint oly tisztelenséget követtem el, melyet már másodízben szememre lobbant. Különbön ugy hallom, hogy ez nemcsak Sincerus nézete, de azoké is, kik a takarékpénztári manipulációban compromittálva vannak, mert kellett nekik nagy név, mely nagy visszaéléseik iránti vádakat ellensúlyozza s még azért is kellett nekik e név, hogy azokat kik az igazságot a szemökbe mondják, azzal megijesszék.

Ertem e célzást, de biztosítom hogy ezzel reám nem jészt s kinyilvánítom azt, hogy jövőben is br. Rudics József ur nevét oly üzelmekbe bele vonni nem engedem, s ily szándék ellen mindig tiltakozni fogok akkor, ha ő személyesen jelen nincsen, tiltakozni fogok pedig különösen oly ügyben milyen az, melyben az itteni takarékpénztár igazgatósága br. Rudics József ur nevével a közönséget tévutra akarja vezetni s saját túlkapásait takarni.

Ezekből ugy hiszem eléggé kitünik az, ki illette br. Rudics József ur nevét tisztelatlanséggal.

Még néhány szavam van Sincerushoz!

Nem tudom ugyan ki lappang ez álarc alatt, de biztosítom hogy kíváncsi sem vagyok megtudni kilétét; de annyit mégis izenek neki, hogy ha férfi, lépjen ki saját arcával a nyilvánosság elé, ha pedig valami utcagyerek, ugy jó lesz neki tovább is a kuckóban megmaradni s a nyilvánosságtól tartózkodni, mert megeshetik még, hogy szülője megtudja rakoncátlanságra való hajlamát s kiporolja nadrágját.

Miután még szerkesztő urat arról biztosítom, hogy ez ügyben semmiféle alkalmatlanságot többé nem szerzek, egész tisztelettel vagyok

Arnold Antal
közs. jegyző.

MATTONI-féle BUDAI KIRÁLY KESERÜFORRÁSOK

Deák Ferencz-forrás, Hunyady Mátyás-forrás,
Szt.-István-forrás, Gróf Széchenyi István-forrás

Mattoni és Wille, Budapest.

15-2 Kapható minden gyógyszerertarban és ásványviz-
kereskedésben.

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVAN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor.

HIRDETÉSEK.

466. szám.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh megye Ó-Sztapár községében oszt. ért. 500 frt évi készpénz fizetéssel egybekötött községi aljegyzői állásra pályázat nyitattik.

A választás 1882. évi március 25-én d. e. 9 órakor Ó Sztapár községében fog megtartatni.

Pályázni óhajtok felhivatnak, miszerint T. Bács-Bodrogh megye t. e. megyék vizsgáló bizottsága által, a jegyzői hivatalnak magyar, német és szerb ajku községekben leendő viselésére képesítettnek lett nyilvánítását, és jó erkölcsi viseletet tanusító okmányokkal felszerelt kérvényeiket, 1882. március 24-éig mint a választást megelőző napig alólírott előjáróságnál benyujtsák.

Ó-Sztapáron, 1882. évi február hó 26-án.

Protits András, Sztankovits Lázár,
h. jegyző. bíró.

3-3

3385. szám.

kg. 1881.

PÁLYÁZATI HIRDETÉMNY.

Bács-Bodrogh megye közép II-od járás szolgabírói hivatal részéről ezennel közze tétetik; miszerint az üresedésbe jött ó-sztapári község orvosi állomás f. évi április hó 5-én d. e. 9. órakor Ó-Sztapár községében megtartandó választás útján fog betöltetni.

Ezen állomás a következő javadalmazással van egybekötve:

1-ör évi készpénz fizetés 315 frt,
2-ör 11 m. m. 15 kgr. (24 pozsonyi mérő) buza,
3-ör 20 46 ürköbméter (6 öl) kemény fa,
4-er beteg látogatási díj 40 kr.
5-ör halott szemle 20 kr.

Felhivatnak a pályázni óhajtok, miszerint az 1876. évi XIV. t. c. 143. §-a értelmében felszerelt folyamodványait, nemkülönbén a szerb nyelv szóbeli bírást igazoló bizonyítványait f. évi ápril hó 4-éig bezárólag ezen szolgabíróshoz benyujtsák.

Kelt Ó-Szivacon, 1882. február 28-án.

3-3

Latinovits Gyula,
szolgabíró.

Pályázati hirdetmény.

A Bács-Bodrogh megyei gazdasági egyesület részéről ezennel a titkári állásra pályázat nyitattik.

Feltételek: Szakképzettség; a magyar német és szerb nyelvek bírása.

Kötelességek: A fogalmazás és irodai teendők végzése; továbbá egyleti célokból a megye évenként többszöri beutazása.

Az állomás javadalmazása:

1. Évi készpénz fizetés 1000 frt.

2. Egyleti célokból tett utazások alkalmával 5 frtnyi napidíj és az utiköltség. Ezen felül pedig — a mennyiben az illető az egyleti pénztár kezelésével is megbizatnék — az évi fizetés 1200 frtra kiegészítettik. Ez esetben 1000 frt óvadék letétele szükséges, és pedig akár pénzben, akár allampapirokban.

A szerződés a választmány által történt megválasztás után három évre, félelvi kölcsönös felmondás mellett alulírottal köttetik meg, mint akihez a felszerelt folyamodványok bezárólag f. évi április hó 24-ig intézendők.

Vojnich Jakab,

egyleti első alelnök
Budapest, Sándor-u/ca 9. sz.

3-2

Vétele és eladása
mindennemű

állampapírok, sorsjegyek, értékpapírok, részvények, elsőbbségi kötvények, érepenzerek stb.,
váltó-kiírás külföldi piacokra.

Igérvények minden huzáshoz.

Megbízások eszközlése a budapesti és bécsi tőzsdéken.
Tőkeelhelyezésére különösen ajánlja az alólírt váltó-üzlet

a pesti magyar kereskedelmi bank 5°-os zálogleveleit,
melyek a legnagyobb biztonság mellett azon előnyt is nyújtják, hogy a jelenlegi árfolyam szerint, ha ki is huzatnak, veszteséget nem eredményeznek, és napi árfolyamon adatnak el.

A pesti magyar kereskedelmi bank váltó-üzlete
Budapest, Dorottya-utca 1. sz. (saját ház).

10-1

A legközelebbi huzásra ajánlunk:

Április 1-ére Bécs városi sorsjegy-igérvényt 2 fnt 50 kr. és 50 kr. bélyeg.
15-ére Magy. kir. nyeresémi-kölcson-sorsjegy-igérvényt 3 fnt és 50 kr. bélyeg.

MATTONI-FÉLE
GISSHÜBLER
legtisztább égvényes
SAVANYU-KÜT
legjobb Asztali-és üdítő ital,
kitűnő hatásának bizonyult köhögéssel, gége bajoknál,
gyomor-és hólyag hurtnál.

ÉDECSEK (az emésztés elősegítésére).
Mattoni Henrik, Karlsbadban (Csehország).

40-3

A „LEITHA“ Bankház
(Halmai)
(Bécs, Schottenring 13. sz.)

Pénzbefektetéseket
és nyereszkező vállalatokat

minden rendű szabad üzleteket, tokeforgató társaságokat és jövedelmező köteseket elvállal és titoktartás mellett az Osztrák- és Magyar országokban egyedül mérvadó

bécsi börze

eredeti árfolyama szerint közvetít.
Szakszerű alapos felvilágosítással, sürgönyi értesítéssel s a „Leitha“ című pénzügyi és sorshuzási lappal, mely minden európai sorshuzást, értékpapírt és üzletágot felölel, megkeresésre ingyen és bérmentve szolgál.

8-3

HIRDETMÉNY.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséggel tudatni, miszerint néhány kalapgyáros gyártmányait beszüntette, és ez által alkalmam nyílt, nagyobb vásárlásokat eszközölni a legdivatosabb és legfinomabb

FÉRFI- és GYERMEK-KALAPOKBÓL,

és így azon kedvező helyzetbe jutottam, hogy a közelgő időnyre kalapjaimat, melyek a legfinomabb nemezből készültek,

gyári áron alul 25°-al olcsóbban

adhatom. Ez alkalmammal bátorkodom a nagyérdemű nővilág becses figyelmét jól be-
rendezett női ruha-raktáromra felhívni.

4-3 Tisztelettel **KAUFMANN S. Zomborban.**

80. szám.
1882.

Arverési hirdetemény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori tekintetes kir. járásbíróság 430/1882. számú végzése által a zombori takarékpénztárnak, mint végrehajtató javára Milánkovics M. János és neje Popovics Vladislava zombori lakosok ellen 500 fnt tőke, ennek 1882. év január hó 23-ik napjától számítandó 7 1/2% kamatai és eddig összesen 36 fnt 73 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkal-mával bíróság lefoglalt és 911 fnt 57 krra becsült rő-fős árúikkékből álló ingóságok nyilvános árverés út-ján eladatnak.

Mely árverésnek az 529/1882. sz. kiküldést ren-delő végzés folytán a helyszínen, vagyis I. rendű al-peres üzemhelyiségében főutca 124 sz házban) leendő eszközlésére 1882-ik év március hó 24 ik napjának délután 2 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. § a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek sze-rint lesz kifizetendő.

Kelt Zomborban, 1882-ik évi március 13-án.

Cservenka Lajos,
kir. bírósági végrehajtó.

1-1

6103. Zenta város tanácsától.
k. ig. 1882.

Arverési hirdetemény.

Zenta város tanácsa részéről ezennel közhírré té-tetik, miszerint a város tulajdonához tartozó
nagyvendéglő

12 vendégszobával, 3-4 szobából álló külön lakosz-tállal, casino- és billiárd-termekkel, egy udvarra nyíló pincével, alkalmas nagy istálló és felszerrel együtt.

Továbbá ugyanottan az úgynevezett

Deppo-korcsma

egy utcára nyíló pincével, az ezekkel egybekötött re-galia-jogokkal együtt f. évi április hó 2-an d. u. 3 órákor tartandó nyilvános árverés útján f. évi április hó 24-étől kezdve 6 egymást követő évekre haszon-bérbe ki fog adatni, a melyre az árverezni szándéko-zók a kitűzött határidőre a tanácsteremben tartandó árverésre oly megjegyzés mellett hivatnak meg, hogy magukat a kellő 10% bánompénzzel lássák el.
A feltételek id. Papp Antal gazd. tanácsnok ur-nál megtekinthetők.

Zentán, 1882. évi március hó 9-én.

Gombos Gábor,
polgármester.

3-2

Nyomatott Bittermann Nándornál Zomborban.

A pályaudvaron fekvő legjobb minőségű

cser hasábfá

4 köbméterenként = (1 m. öl)
13 fnt 50 krért kapható

Roheim testvéreknel.

2-2

Hoff János
maláta-csokoládéja.

Gyógyítása az üdült gyomor- és emésztési-fájdalmaknak és vérsze-génységnek.

12-7

Tekintetes úr! El nem mulasztatom ez alkalmammal fel-említeni, miszerint nóm önnék maláta sörét egy félév óta ideg-gyöngesség és köhögés ellen a legjobb eredménnyel használja, és e-csára annak, hogy nóm a tavasz s ősz beálltával a köhögéstől folyton gyötörtetett, most, hogy ön maláta-sörét használja, min-den köhögéstől ment és izmosodik. Azért önnék maláta sörét továbbra is használni fogja. Egyuttal felkérem 58 üveg maláta kivonat egészségi-sör küldésére. Ezen bizonyítványt azon meg-jegyzéssel adom: miszerint az ön maláta kivonat egészségi-sörét megszerettem s azt nóm továbbra is élvezni és használni fogja.
S.-A.-Ujhely, 1881. évi május 14-én Tisztelettel
Grosz Róbert.

az északnyugati vaspálya felügyelője.
Hoff János udvari szállító, cs. kir. tanácsos, koronás arany érdemkereszt tulajdonosa, több magas német rend lovagja és az első valódi maláta gyógytápszernek feltalálója s egyedüli gyártója. Bécs. Gyárhelyiség: Grabenhof 2. Irda és gyári raktár: Graben, Bräunerstrasse 8.
Főraktár Gallé Emil gyógyszerésznél Zomborban.

A legjobb szivarka-papír
LE HOUBLON
léle francia gyártmány.

Utánzástól óvunk.

Ezen szivarka-papír csak akkor valódi, ha minden egyes papíron e bélyeg LE HOUBLON, és minden egyes carton az alábbi övöjegy és aláírással van ellátva

Cawley & Henry
Propriété du Brevet

CAWLEY & HENRY, al emige P.-brikkaten, PARIS
Sous Fabricants brevétés des Marques:
PAPIER ANANAS LE DRAPEAU NATIONAL
Couleur Maïs Blanc ou Maïs
Qualité supérieure Aux Armes de chaque Pays

22-2

Rögtöni elutazás folytán egé-szen új és elegáns

BUTORAIMAT

szabad kézből a lehető legjutányo-sabb árért eladom.

Közelebbit: BASCH IZIDORNÁL.
1-1 Szelencse 106. sz. a.

Hirdetés.

Stein Márk elköltözése alkal-mából finom butorneműit és egyéb házi fölszerelését mátol kezdve kéz alatt eladja.

Teljhatalmu megbizottja:

Spitzer Bernát
szállító.

3-3

Melléklet a „Bácska“ 13-ik számához.

Midőn 1544-ben Szegedet a törökök elfoglalták, jutott Bodrogh vármegye 155 évig a szultán birtokába, ki a budai basa alatt álló — egyik szomszédságba beosztott és a Zomborban székelő albasa által igazgatta. Az elfoglalt földterületet az albasa katonái között fölosztotta. Az így adományozott birtokot „kildzsnek“ (kardnak) hívták, magát pedig a birtokos hűbérest „szapihának“ (lovas katoná) mivel ily birtokot kezdetben csakis lovas katonának adományoztak. — Több kildzs egy „szandzsákot“ (zászló) képezett. A szapíhi — mind a kildzs birtokosa — fegyveres szolgálata volt köteles kezdetben tartani, azokat élelmezni és felszerelni; nevük „zsebély“ (páncélos) volt. (Salamon F. Bpesti Szem. VII. k. 43. l.)

Az itt maradt nép a törököknek adót fizetett, de megmaradt a magyar törvények és hatóságok alatt. A birtok átruházás, örökösödés — és másféle funkciók a magyar törvények és jogszokások szerint intézték. A város két souveraint ismer el: a szultánt — és a magyar királyt. A nép is két urnak szolgált a basának és a földes urnak. A más megyében lakó szolgabíró ép úgy gyakorolja jogát mint a nem hódolt helyiségeken. A megye tisztviselőivel a hódolt részről eltávozott, de jogát távolról gyakorolja dícséretes erővel. A megye az országgyűlésre még követeit is elküldi.

A megyében a közbiztonság igen rossz lábon állt. A számos birtoktalanná lett népből, úgy a rosszul fizetett katonákból, a török ellen kiküldött „szabad hajdúk“ lettek, kik nemcsak a jobb módúak birtokait, hanem az inszégre jutott parasztokat is a megye széléhez hozták, fosztogatták, kínozták. A „szabad hajdúk“ magyar, rác és tót katonák voltak felfogadva a végvidék őrzetére, kik miután rosszul lettek fizetve — felmondván az engedelmességet — kőborló csapatok módjára mindenféle pusztítottak, zsaroltak. A szegény földnépek fegyvert viselni nem volt szabad és különben is a török öt ettől eltöltötte.

E hajdúk garázdálkodásai ellen az országgyűlés többször erőlyes intézkedéseket vett fel. Így az 1552-iki országgyűlés kérelmezi a királyt, hogy a megyéket utasítsa, hogy a szabad hajdúk ellen a legszigorubb rendszabályokat alkalmazzák. Az 1598-iki országgyűlés feloldja a parasztot II. Ulászló fegyver tilalmi törvénye alul és megengedi nekik, ha szabad hajdút találjanak, megölhetik. Az 1640-iki országgyűlés törvénybe iktatja, hogy a szabad hajdúk összeírások s a legszigorubb katonai fegyverem alatt kell állniuk.

Dacára az ily drákói szigorúnak — a fosztogatás és rablás napirenden volt. A parasztnak látván, hogy a kormány őket a szabad hajdúk garázdálkodásaitól meg nem mentheti — mivel a rendeletek végrehajtása a törökök éber figyelmén nem egyszer szenvedett csorbát, — az 1598-iki törvény adta joguknál fogva fegyverre keltek ellenük.

Több község egy kerületbe lett osztva, melynek élén a „hadnagy“ állt, — a nagyobb községben pedig ezek fölött a „tizdes“. A községek jelölték ki a hadnagyot és pedig négyet, kik közül egyet az alispán választott. A fegyveres nép „paraszt katonának“ hivatott, ki fölött a községi bírónak bíraskodási joga nem volt. Az egész rendőri intézmény pedig „paraszt vármegye“ elnevezést nyert, mely ment volt a közterhek viselésétől.

Ha rendőri eset felmerült, jelentés lett tőle a hadnagynak, ez kirendelte a község népéből álló fegyveres erőt a tettesek — különösen a szabad hajdúk ildözésére. Söt egyes községek általános felkelést rendeztek, ha egyes csapatokkal nem bírtak. Az elfogott tetteseket az alispán vagy parancsnokuk elé állították, ki azt 12 frtnyi pénzbírságig vagy fogsággal büntette. Sokan azonban a büntetést vagy fogságot kiállván, bosszúból kétszeres energiával látott előbbi gaztettéhez, visszaállván a szabad hajdúk csapatába. — Bodrogh megye felső vidékén igen távol estek a községek egymástól és különben is a megye hódoltság alatt a messze fekvő füleki várparancsnokság alá tartozott — a megyei tisztikar is a megyétől távol volt, — igen gyakran megtörtént, hogy a felháborított nép — mellőzve a hosszas kísérgetést, az elfogott tettes felett azonnal ítél — agyonverte.

Azonban a nép kezében ezen nagy kiváltság csakhamar megtermé rossz gyümölcsét, úgy hogy a paraszt katonák visszaélve hatalmukkal — nevük egyenlő félelmissé lett a „szabad hajdúk“ névvel. — El lenük is felhangzottak a paraszok az országgyűléseken, míg végre a paraszt vármegyék a 18. század első felében el lettek törölve és a közbiztonság fenntartása biztosokra lett bízva, mely intézmény alapját képezi a napjainkban már kifejlesztett — de újabbán a csendőrség behozatalával eltörölt csendbiztosági intézménynek.

Bodrogh vármegye a török hódoltság alatt társadalmilag egészen tönkre volt téve. A földművelő nép — mely különben is egészen ki lett fosztva — s belátva hogy fáradságos munkájának gyümölcsét két ura versenyezve mint iparkodik magának tulajdonítani — kénytelen volt ott hagyni földjét és a hódoltság alatt nem levő vidékre költözni. A törökök az így elhagyott földnek művelését hadi foglyokkal végeztették; — de a török különben sem értvén a föld műveléséhez, az erőltetett munkából nem volt nagy haszna. A földnek művelése így egészen elhanyagolva lett, az egykor kalászaiban dús róna termőt most kóro és bojtortján diszíté. A kereskedés pangott — részint mivel a közbiztonság a lehető legrosszabb volt — részint mivel a török kereskedés akkor még csakis a keleti fényűzésnek hódolt. Így az azelőtt szép virágzásnak indult magyar megye nemcsak politikailag de társadalmi és közgazdaságilag is teljesen a tönkremenés örvényének szélére jutott.

Ős Buda ormáról 1686. szept. 2-án letörtetett a török félhold s Petneházy az egykor kuruc kapitány feltűzte a magyar lobogót. Az ország a törökök kitakarodásával ismét visszanyerte egy időre régi nyugalalmát, azonban az elpusztult alvidék nem élvezhette háborítlanul a béke élvezetét. A rákócy-féle mozgalmak hullámai ide is elcsaptak. Rákócy hasztalan szólította föl Bodrogh vármegyét is a csatlakozásra. De a helyett

a szerbek tömegesen siettek a császár zászlaja alá, Rákócy hozzájuk intézett csatlakozásra felszólító levelét is Bécsbe küldvén az udvarhoz. A felkelt rákok féltelen garázdálkodását mit a rákócyakhoz szító magyarokon elkövettek az 1703-ikán Halason szenvedett vereség csak növelte, nem is hallgatva Monasterly alvajda Baján kiadott rendeletére. Rákócy 1704. év derekán indítá meg ellenük a hadjáratot. A Duna mentén haladva, tüzzel-vassal pusztítva vett rajtuk bosszút. Így lett ismét egy időre nyugalom, az elmenekült nép visszatért s a béke helyreállottnak látszott annál is inkább, mivel Globicz tábornok a legszigorubb rendeletet bocsájtotta ki a szerbek kicsapongásai ellen, Rákócy, Bottyán tábornokát nevezte ki az alvidék parancsnokának, ki miután a szerbeket magar részére megnyerni nem bírta 1705-ben az egész alvidéket kizsákmányolta. A kölcsönös pusztítás 1708—1710-ig változó szerencsével tartott — úgy, hogy a mit a török megkímélt — azt most pusztították el — és egymást kifosztották.

Ez időtájrta esik a szerbek második nagy beköltözése Bodrogh megyébe. 1690. april 6-án Lipót egy kiáltványt bocsájtott ki a török főnhatóság alatt élő déli keresztényekhez, mintegy vallás háborút hirdelve, hogy segítsék őt hadi vállalatában a törököt Európából kiűzni, mely hadjárat vezetését Piccolomini — majd ennek halála után Veterani tábornokára bízta. A rákok csakugyan fel is keltek törvényes úrok ellen, azonban Nándor-Fehérvárnál a török a felkelő rákokkal együtt a császári hadsereget megverte. A szerbek tudván, hogy lázadásuk mikép lesz megboszulva, vagy negyvenezer család mintegy négyszázezer lélekkel sátorfájukat felszedvén Csernovics Arzen ipeki metropolita vezetése alatt Magyarországra bebocsáttatásukat kérték a császártól. Diakovits Eszaiás jeni püspök és egy rác monostor igazgatója egy petícióval küldetett Bécsbe az udvarhoz, amelyben kegyelmesen kéri, hogy fogadja be őket a császár országába, — biztosítsa őket, hogy egyházi autonómiájukat megtarthassák. Ő Felsége 1690. aug. 21. kelt levelével bocsájtja a követet vissza, melyben örömmel kegyeskedik a „menekülő“ szerbeket befogadni, megahagyván őket vallási autonómiájukban addig, míg ismét hazájukban — a béke helyreállván — visszaköltözhetnek. Tehát jól kell megkülönböztetni, hogy mily kérelmei és ebből folyó jogai lehetnek egy „menekülő“ és egy „meghívott“ népnek. A magyar alkotmány megbuktatására gondolta ki a bécsi aula később azon kézzel fogható hamis elméletet, hogy a szerbek kétoldalú szerződés alapján jöttek be mint meghívott nép, nagy jogokkal és kiváltságokkal. És valóban akadtak is még mindig — Barlentein minisztertől kezdve majd a jelen korig — a döntő udvari körben, kik valahányszor a magyar alkotmányon sarkaló szabadság egén egy kis derültétség mutatkozott, a szerbeket nagy ígéretekkel fel tudták használni annak elhomályosítására.

A befogadott szerbek kik nagyobb városokba helyeztettek el, — nem a legszivesebben fogadták. A városi élthez nem szokott nomád nép (még 1699-ben egy bécsi udvari bizottság felelmiti, hogy állandó lakházaik nincsenek, hanem sátorokban és földlyukakban élnek) sok helyen rabolni és pusztítani kezdett, miért is a hatóságok sok panaszt tettek a magyar cancellariánál. Miért is 1694. május hó 11-én nagy hadi tanács lett tartva Bécsben, mely az oda meghívott Csernovits metropolitának és Monasterly rác katonai alvajdának tudtára adá, hogy a Duna-Tisza közti rész jelöltetett ki a szerbek letelepedésére, minek fogantatására Heisler Donát főbádi biztos lett megbízva. — A helyre nézve tetettek ugyan ellenetéseik, de május 31-én már értésükre adatott a rác küldötteknek, hogy Ő Felsége az átköltözést haladéktalanul kívánja, hogy csakis Ő Felségétől fognak függni — mentve a megyei és földesuri alárendeltségtől és végre: „azon esetre ha a szerbeknek előbb lakásul szolgált földön Isten kegyelméből béke és biztosság meg helyre leszzen állítva, ősi lakföldröbe visszaiktassanak“ stb. — (Szalay). A visszatelepítés reményének fonalt azonban a karlóci béke örökre elmentsette. — Így lett Bodrogh vármegye is betelepítve. Nevezetes települéjük: Bikity, Rigica, Sztanisics, Baracska, Dantova stb.

(Folyt köv.)

Baffyudal.

A nyár beronja lassan-lassan

Virágos enyhe sátorát,

Suttognak csendes ábitatban

A bús akácfaik.

— Úgy fáj majd látnom a vidéket

Halotti szemfedő alatt,

S egy titkos — egy bús gondolat

Úgy elszorit, úgy éget!

És eltűnök: én is épen

Ity elhagyt, beteg vagyok,

S mint a virág, völgy, liget: érzem,

Hogy elveszek, hogy hervadok.

Halványulok — ifjan, — de rég;

Mikor minden virágzik, éled:

Ah! oly becses, oly szép az élet!

Úgy vagyok élni még!

Én öntudatlan, akaratlan

Szememre könylepel borul,

Alig hogy élni megtanultam

S im, éitem csokra szerte hull. . .

— Oh szép a hervadás — de összel,

Midőn az aggság terhe nyom:

Csendes visszfényű alkonyon

Lassan enyészni el!

De ifjan, a remény ölében,

Letörve a lét hajnalán,

Hol annyi élv mosolyg életem,

S hol annyi munka várna rám;

— Midőn köröttem a világon

Minden mosolyg . . virul . . virág —

Hervadni ágyban . . . e tudat

Ez öl meg! Ez halálom!

Oh szép az élet, én imádom,

Bár alig ittam illatát,

S kétszer kinez, hogy tűnni látom

Éltem virágos hajnalát!

— Letűnt a hajnal, és aligha

Azért hogy napja lép elő:

Haggyátok el! — bár fáj, de érzem.

Jót tesz nekem a temető!

Szabadka, 1881. október.

Bihari Gyula.

EGY IBOLYA-MAJÁLIS.

Emléklap.

Szeretetem jelölül:

Mányoky Erzsikének.

Hozzá intézem e soraimat te kedves szép leány, gyermekkorom legkedvesebb, leghűvebb társa, legjobb szeretett barátnóm! Midőn e percben itt ülök szobámban, hova az ablak leeresztett redőnyeinek keresztül csak tétován suhan be az első tavaszi napsugár, mig előttem, mögöttem virágvázákban édes ibolyák a kikelet legszelebb hirnökei illatoznak, gondolataim visszavezérelnek a mult oly annyira kedves, feledhetlen óráiba! Köröttem hangtalan csend honol, és én elmerengve hunyom be szempilláimat, hogy nem zavarva külső behatástól, azon kellemes érzésben ringassam magamat, mintha veled, nálad volnék! — És ime! Mintha a távol rózsás ködön át hallanám ezüst esengésű hangodat, mintha látnám szép szemeid titokteljes mélységét, mintha érzénem kicsiny, forró ajkad lehellerszerű csókjait! Ah! hadd tartsam meg még magamat ez édes csalódásban, hadd érezem megnyugtató közellétedet! Így! Ül mellém e kicsiny causeasere, hajtsd kebelemre fürtös fejedet, mig én szeretettel ölelem át lenge termeted, és mostan figyelj reám, egy kicsiny egyszerű történetet mesélek el, „egy ibolya majális“, arról a kedves kis szerény virágról, kinek sötét színével vetékedik szemeidnek bársonya!

Verőfényes, szép tavaszi délután volt, midőn „ibolya majálisra“ készült az egész társaság. Elő ment ujjongva a gyermekesereg, kiknek mindegyikének szemeiből ragyogott az öröm lángja, ama boldog öntudatban, kimehetni a szabad szép természetbe, üznetni pajkos, szilaj játékaikat a gyep zöld bársonyán, a bokrok óvó rejtékében! És mily nagyszerűen ellehetett itt tűnni a mama vigyázó pillantásai elől, tudták ezt már tavalyról, midőn akkor az ibolya majális alkalmával, Aladár urfi elkeseredvén a fölött, miszerint nem épen oly nagy darab kalácsot kapott mint Irénke, elbujt egy odvas fa mögében és késő estig elől sem jött, mig csak jó szagérzéssel ellátott orrocskája meg nem érzette a pompás sonka és pulyka pecsenye étvágy ingerlő illatát, lassanként jónak vélte elősompolygani a vacsorához, melyet a szabadban, a csillagos ég alatt, egy nagy bükkfa alatt költöttek el.

A hamis kobold had után Béla jött, szokott egykedvű, rossz hangulatában, mig arca akkor sem derült fel egészen, mikor kétfelől mellette haladó szép cousinjaira tekintett. Közönyösen haladt előre, maga elé tekintve, sétatálcájával verdesve el az útjában álló göröngyöket. Utánuk maga Mari néni jött az ő kedves, mindig nyájas arcával, mig legvégre Pista bácsi következett, olykor-olykor zsebkendőjével törölgetve homlokáról az izzadság csöppeket!

Hosszas gyalogolás után, kimerülve érkeztek meg a hegyoldalon elterülő zöld pázsitra, melynek gyengéd bársonya egészen tarka volt az ezer és ezer höngyögyike, ibolyától, mely ellepte. — Legelőször azonban mindenki csak pihenésre gondolt, csak a gyermekek szaladtak tova, egy korai fehér lepkét üzve, mely nesztelenül lebbent keresztül a két aetheren. — Pista bácsi egy bokor tövében nyújtózott el kényelmesen, mig Mari néni egy fatörzskőn ült, mellette Béla, ki elragadtatott pillantással legetíté szemeit a két szép nővéren, kik egymást átölelve tartva ott pihentek a szikla aljában. — Erzsike ábrándozva hunyta le szempilláit, a csalfa napsugár vakított fénye elől, mely keresztül törve a bokrok friss hajtásain, végig táncolt rózsás ajkán és selyem lágy fürtein. — Mariska ezalatt hanyagul dőlt hátra nyughelyén és szemeit kimerítetlenül kíváncsiság kifejezésével szegezte egy csalogány párra, kik ott epedtek, csicseregtek az orgona bokor nyíló virágai között! Mily szép kép volt ez! Béla soká, hosszan tekintett reájok, szemei elveszték bubánatos kifejezésüket és szokatlan tübben ragyogtak: ajkain a szokott gúnymosoly helyett, végtelen szeretetteljes mosoly ült, — elfeledte az egész világot, csak ama szép leányt látta amott! Végre ismét magához tért, a varázs meg volt törve, és ő érezte boldogtalanságát, mélyen, fájdalmasan sóhajtott fel!

„Mi bajod Béla? — kérde Pista bácsi bodor tüst-felleget eresztve makrapipájából, — már megint világyulóló hangulatban vagy?”

Béla nem felelt e laconicus kérdésre, még mélyebbre horgasztá fejét, és ajkait Mari néni füleire

közelítve, halkan suttogá: „mindketten oly szépek mint az angyalok! Mily boldogság lehet két ily szép leánnyal birni!”

„Valóban az! — erősíté Mari néni, mialatt nagy fekete szemét háláson emelte Béla kifejezésteljes arcára, — és még hozzá, ha oly jók, engedelmesek, szorgalmasak mint az én kedveseim! Boldog vagyok és mégis tudja isten elszomorodok, ha arra gondolok, midőn kell jönni egy időnek, amikor elviszik őket szerető karjaim közül.”

Béla elmerülve pillantot a távolba, míg magában halkan visszhangozá: ki fognak repülni el messzire a nagy világ ezer és ezer vihara közé, el messzire a világba, mint kicsiny madár kirepül a meleg, enyhe fészekből! „És nem fog utánok fájni szíve drága Mari néni?”

Mari néni hosszasan pillantot maga elé, hogy elrejtse kíváncsi szemek elől a szemében ragyogó könnyecskéket: „mit tehetek róla? — viszonzá végre reszkető hangon — végre is minden leánynak ez a rendeltetése az életben, hogy elhagyván szülei hajlékát, férjét kövesse! Csupán az aggaszt, fogják-e azok oly szeretettel környezni őket, melyhez szokva vannak! Főképen Erzsit féltém, ki szeretett, meleg odaadás nélkül elhervadna, szíve megrepedne mint a kicsiny virág, ha nem kap szellőt, harmatot, napsugarat! A nő főfeladata az életben a szeretet, és Erzsit átérzi, átérzi teljesen a hivatását is! Őtet szeretném oly kezekre bízni, melyekről tudnám, hogy szint oly édesen, oly odaadóan fogják gondozni mint az anyai karok!”

Mari néni várakozásteljesen tekintett Bélára, ki felkelt helyéről és izgatottan sétált a gyep szőnyegén, majd megállt, szeméi a távol játszi képében kánnal doztak, míg szívében egy érzés, egy kíméldhatlan, fájdalommal vegyes érzemény fogamzott meg. — Lehetnék-e még én is boldog valaha? Kérdé mintegy kétkedve önmagától. Feltudna-e még az én szívében is ébredni az édes szerelem mindent éltető meleg verőfénye?

Szeretet nélkül nincs élet, szeretet nélkül olyan a kebel, mint mikor a tél tagyos takarója borul le a földre, a szívnek szeretni kell!

Jó ideje keresték már az ibolyákat, mindegyiknek telve volt kosárája ez illatos virágocskákkal, míg ez idő alatt Béla céltalanul bolyongott az erdő fái között, tuskén bokron keresztül, míg végre egy nagy magaslapon találta magát, egy ezredéves sziklatömeg tetején, míg előtte a legszebb moha pamlag kinálkozott hivatagolag! Béla kimerülten foglalt helyet, míg gondolataiban Erzsike arca lebegett előtte szüntelenül! Számítani akarta elméjéből ez ábránd alakot, elakarta önmagával hitetni, miszerint nem szereti, hogy nem érez hozzá más vonzalmat, mint a rokoni szeretet nyilvánulásait. Mind hasztalan, üldözte őt annak a szép leánynak képe szüntelenül, ott ragyogott az ég kéjkén, mely vetelkedett az ő búbajos szemének szívével, ott az uszó bárnyifellegeken, melyek oly hófehérek voltak mint az ő lilium tiszta arcai; ott az arany napsugárban, mely elébe varázslá selymes szép, szöke fürteit. — Midőn évekkkel ezelőtt utoljára volt itt, akkor még mint gyermeket hagyta el, és mostan midőn kint a nagy világban oly érzően, oly mélyen sujtotta az élet vihara, megutáltatva vele az egész emberiséget, testben lélekben egyaránt betegem jött eme kicsiny faluba üdülést keresni, midőn Mari néni karjai anyai gyöngédséggel ölelték, midőn annak kebelén zokogva panaszlá el bánatát, előtte állott Erzsike az ő teljes bájtelt szépségében, szemében érző könnyekkel, melyeket ő érette hullajtott! Előtte állott oly kedvesen, oly ártatlanul, mint a mező érintetlen liliuma, attól a perctől szerette e szép leányt, forróan, szíve tiszta melegével!

E percben egy kicsiny kéz nehezedett vállára és egy oly kedves, ellenállhatlan hang mondá: „Béla mily rest vagy, ahelyett hogy ibolyát szednél volna, ismét ábrándoztál!”

„Igen, de nem a multakról,” mosolygott Béla, ajkaihoz vonva Erzsike piciny kezecskéit, ki elragadó mosollyal nyujtá azt neki.

„Mily szép kilátás nyílik innen!” kiáltott elragadtatva Erzsike, merengően pillantva körül a vidéken, mely megaranyozta a hanyatló nap utolsó bíbor sugarától, mely a völgyben fekvő falucska karsú tornyán játszadozott, valóban festő esetére méltó képet nyujtá. A távolban az eszterang esendült meg, lanyha szello rázta meg titokzatosan a bokrok lombjait, míg Erzsike pillantata a távol ködében erősen lerajzolódó hegyek körvonalaiban nyugodott. „Valjón mi van ott a hegyek mögött?” kérdé kíváncsian a szép leány.

„A nagy világ!” viszonzá tompán Béla.

„A nagy világ!” — visszhangozá Erzsike — Hány-szor irigyletem sorsodat Béla, ki mint te, keresztül-kasul jártad az országokat, tengereket, éltél, vigadtál.

— Hány-szor óhajtottam magamnak madár szárnyakat, hogy elrepülhessek, messzire ki a világba...

„Ah ne kívánd azt!” — viszonzá meleg hangon Béla, megragadva Erzsike kezét — jobb neked ott ama kedves, szép völgyben lent, hol szerető szemek örködnek minden lépteid felett. — Ott lent van a nyugalom, béke, szeretet, — amott a nagy világban minden érzemény hazudot, minden csak tettetés!”

„Mily keserűen szólasz Béla? — kérdé könnyeivel küzdve Erzsike — talán te már sokat szenvedtél ott kint?”

„Ah de mily sokat!” sóhajta keserűen Béla.

„Mond, mond el nekem; és ha lehet én megvigasztallak,” viszonzá Erzsike szeretetteljesen simogatva meg Béla firtós fejét

„Ah te angyal, te mindenem! — szólta Béla karjaiba zárva a szép leányt — halgass meg tehat. — Ottan a hegyek mögött a nagy világban kint szerettem egy leányt; szerettem örületesen, végletekig! Szép volt mint a mennybéli angyal, rossz volt mint a kárhózat ördöge, daemonja! Szenvedélyesen imádtam, és ő viszonozta szerelmemet hazudott, esküvel erősíté, hogy soha másé, csak egyedül enyém lesz! Ekkor dolgaim egy távoli helyre szólítának, milyen kétségbeesetten vettem tőle bucsút, de vigasztalt ama remény, miszerint Nathalie szeret és hogy nem sokára vissza térve, nőmmé lesz! Én repeső szívvel vártam ama órát, mely újra

visszahozott körébe, és ő a szivtelen hidegen, elutasítván fogadott, — én mint örült rohantam tőle el, míg megtudtam, hogy pár nap óta egy gazdag bankár menyasszonya! Elhagyott engemet, mert nem voltam gazdag, mert hő szerelmemen kívül nem adhattam volna mást, a Mamon szobrának áldozatot, — elhagyván szerelmemet!”

Béla szavait hosszas szünet követte, Erzsike a férfi kebelére hajtá arany firtós fejét és zokogva rebegé: „szegény Bélám mennyit szenvedtél!”

Béla megragadta a szép leány kezecskéit, és megindult lágy hangon folytatá: „nem sokára meglátalak tégedet! Láttam szép szemeidben rezgő könnyeket miattam, te voltál szerető őrző angyalom! Erzsikém! én szeretlek, imádlak tégedet, nem amaz emésztő, duló szenvedéllyel mint ama csalfa leányt, hanem ama félnék, hosszantartó tiszteletteljes szeretettel, melyekkel mi emberi lények az isteneket szeretjük! Igen, vigasztalj meg kedvesem, — igen úgy mint kedves, kicsiny feleségem!”

„Ah Béla, édes szerelmem! élted boldogítása, az én feladatom lesz!” viszonzá Erzsike, míg fehér karjai átkarolák a férfi nyakát, mint a gyengéd repkény átkarolja az erőteljes ta törzsökét!

Mit szólt Mari néni, midőn a gyermekek örömtől ragyogó arccal adták tudtára e nagy, szép újságot?

Sirt, de ezek az öröm, nem a fájdalom könnyei voltak. Kebelére ölelte szép leányát, és áldóan helyezvén annak fejére kezét, mondá: „neked Bélám bátrán adom át té. Tudom, hogy úgy fogod örzeni, mint én, — úgy fogod szeretni, mint mi mindnyájan szeretünk benneteket! Veled bátrán éreztem az élet vihara közét, mert meg van nálatok a legnagyobb, a legszen- tebb érzelem, meg van az örökkön tartó szeretet!”

Mily vigan esengettek azután a poharak ott a fák árnyában, — mikor Pista bácsi jószágos arcán gördülő könnyekkel, köszönté fel kedves leányát. Mindenki vigan volt, csak Mariska ábrándozott ott az asztal végén. Valószínűleg arról gondolkodott, mint fog ő is nem sokára kirepülni a messze világba, annak a szép férfinak erős karjai között! Ki volt az? fogja kérdezni valamelyik kíváncsi kis leány, — de az már indiscretio volna elárulni. — Legyen azonban elég állításonk bizonyításul felhozni, hogy midőn este későn álomra hajtotta fejét Mariska, ablaka alatt megzendült a cigány zene, búsan hangoztatva e szép dalt:

Süsd le szemed szempilládat, —
A mely alatt éjféli támad,
Sötét éjféli ha rám veti sugarát,
Nem látják meg mikor járok te hozzád!

Kun Melánia.

Hirek.

Mészáros Nandor szegedi tankerületi főigazgató és királyi tanácsos ur, tegnap óta az itteni főgymnasium hivatalos meglátogatása céljából nálunk időzik.

Jankovácra Fényi Gyula kalocsai jezsuita, Parabutrya Povischil Richard érseki irodai káplán küldetett ki segédlelkésznek.

Kernyaja. Talán nem lesz érdektelen, becses lapjában közölni azon ritka esetet, hogy a telecskai magaslapon halásznak: az ómoroviciai határral határos békóvai pusztán összeszaparodott vizekben a legszebb kárászokat és kisebb pontyokat fognak. P.

Csajági Csajaghy Márton, Bács Bodrogh megye volt főbírája, Budapestben márc 16-án éjjel rákos-árók- utca 45. szám alatti lakásán végegyengülés következtében 79 éves korában meghalt. Temetése márc 17-én délután 5 órakor ment végbe. Csajaghy, ki 79 évet élt, az 1848-iki mozgalmas napokban a bácsmegeyei, legjobban veszélyeztetett telecskai járásban volt fűszol- gabíró s itt a szerb ellenségeskedések közepette, hazafiságának több ízben fényes tanujelét adta. Később ezért Zomborba internáltott, majd a temesvári börtönökben sínlődött egy éven át, míg végre Haynau megkegyelmezett neki — Bácsból Makóra ment, majd őcsese: Csajaghy Sándor volt csanádi püspök jószág- igazgatója lett. 1872. óta a fővárosban lakott. (Ez alkalomból újra is kérve kérjük mindazokat, kik multunk ilyen dicső alakjairól egyet-nást tudnak: ne sajnálják azt legalább nagyjából papírra szórni vagy lediktálni. Hiszen valóságos kegyetlenség, hogy nemzetünk ilyen derék fiú iránt mi, ugyszólván kortársai, semmiféle gyöngédséget nem tanusítunk. Ők már alusszák a boldogok álmát; de a sivár jelen és annak kevésbé ideális ifju nemzedéke nyerne vele, ha ily kimagasló alakok jellemük tiszta fényében példa gyanánt bemutatnának. Szerk.)

A képviselőház kérvényi bizottsága márc 15-én az országos ülés után tárgyalta Baja város kérvényét, a helypénz és kövezeti vámból származó városi jövedelem adómentesség tárgyában. Kiadatot a pénzügy- miniszternek.

Szabadkáról Erdélyi Marietta a jövő színi évadra Kassára szerződött.

Ujvideki hírek. Az államkincstár a városon f. évre 96000 írt fogyasztási adót követelt, de vállalkozót nem kapván, 79000 írtért ki akart egyezni a várossal. Ez azonban csak 70000 írtot kínált, mire a kincstár nem állt rá, hanem bérbe adta 72000 írtért. Ez által a város zártta lett s törheti s vállalkozók bosszongatásait; mit bizonyára érdemes lett volna 2000 írttal megváltani.

Ujvideken a dalárda ápril 10-én ének- és zenehangversenyt rendez

Ugyanott az új részvény gőzmalom már megtartotta bokréta-ünnepélyét.

A hajóhidat 9-én rakták be.

Titelen Nedelykovits Katia kedves ifju hölgy 20 éves korában márc 12-én elhunyt.

Raichl Ignác közép bácskai 5-ik honvédszázalaj- beli szabadságot állományu hadnagynak, a magyar királyi honvédség hűtelékéből kérelmezett kilépés a védkötelezettség teljesítése után, viselt rendfokozatának megtagrása nélkül, megengedtetett.

Holnap lesz a megyén az árlejtés a bezdáni ut fedanyagaira.

Meghívas. Miután a f. évi március hó 19-ére kitűzött népköri közgyűlés a közbeesett vásár és a

végett, hogy az alapszabályok kívánta kellő számú tagok meg nem jelenése miatt nem tartatható meg, az újabb közgyűlés f. évi március hó 25-én reggeli 10 órakor a népköri helyiségében megtartatni elhatároztat- ván, erre a t. c. tagok oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy akkor az alapszabályok 12. §-a értelmében, tekintet nélkül a megjelenő tagok számára, a közgyű- lés minden esetre megtartatni és a hozandó határozat minden tagra nézve kötelezőnek kimondatni fog. — Zomborban, 1882. évi március 19. Cziedler János, népköri elnök.

Szabadkán 25-én lesz a tornaegylet közgyűlése. Tűz. 16-án déli 1—2 óra között a szöntai úton egy nádasház leégett. A himbálódó szél dacára a szom- szédos házak s a butorzat sértetlen maradtak.

Hymen. Karnász Kálmán városi irodatiszt és Erbits Vilma k. a. jegyesek.

Ujvidekről sürgönyözik, hogy a karlócai szerb kongresszus márc 22-ére egybehivatott.

Baján a sz. háromság szobrára már 2900 írt folyt be. Nálunk még bekerítésre sem tellik; pedig minden piacokor láthatja minden kegyeletűd szem, hogy a lőreárus sokacok a katrinécs menyecskékkal ott tartják ismerkedő regélyesű ártatlankodásaikat.

Szabadka alatt Kuthy József napszamos a ro- bogó vonat alá feküdt, mely nyakát beretvaszerű pon- tossággal elmetsette a törzstől.

Uj zeneművek Budapestben Rózsavölgyi és Társa zeneműkereskedésében megjelent: „Művész csárdás,” Györgyi Kálmántól, ára 60 kr., és „Öt eredeti magyar dal,” Svarecz Gyulától, ára 60 kr. — Táborcsy és Parsch zeneműkereskedésében megjelent: „Früh und Spät,” Polka française Farbach Fülöptől, ára 75 kr.

Az 1881. év ang. hóban Debrecentben rendezett ipar müköiallítás alkalmával Merstetter Julianna k. a. Zomborból kiállított nő cipő-munkákért dicséző ok- mányal tüntettetett ki.

Pályázat, ápr. 3-án a palicsi vendéglőnek ez időre bérbe vételére; ápril 4-ig ugyanoda pénztá- rosságra.

A „Regényvilág” 12-ik füzetében folytatólagosan közli Jókai „Egy játékos, a ki nyer” e szép regényét. Ifj. Abrányi Koinél „Egy modern apostol” c. regénye már a befejezéshez közeledik. Tolnai Lajos „A nemes vér” c. regényéből szintén vesznik két nagyobb fol- yatást. Továbbá közli Ebers György „Egy polgármes- terné a XVI. századból” c. legújabb regényének fol- yatását Szász Károly remek átültetésében. Váradt Antal költeménye Munkácsy Krisztusáról és Daudet Alfonz kitűnő rajza: „Az én első frakkom” foglalhat- nak még a tartalmas füzetben.

Svindli. Egy Janisits nevű laibachi világfutó már tíz napja csatangolt városunkban és holmi koholt címek alatt minden öngazolás nélkül kéregetett. Ér- tesülvén, hogy mindenfelé az én ajánlásom cége alatt zsebel: a vasárnap folyamán kerestem; ami főlöseges volt, mert déli két órakor ömaga jött hozzám, szinte szarolás céljából. Minthogy azonban a sok ingenyelő naps naplam, igazolást kívántam kiletérül. Miután ezt előmutatni nem tudott, sőt azt is tagadta hogy ne- vemmel visszaélt: a kapitányságra hivatam őt magam- mal. Utközben azonban az iparbank sarkán elpárolgott melőlem és a nagy épületben úgy elbujt, hogy két vendörög meg az egész házép csak felőrai keresés után tudta fölrajszoni. Gruber kapitány, mivel kiletét igaz- olni és kolduási jogát kimutatni nem tudta, a kihall- gatóság bezáratta. Ez alkalomból egyuttal kérek min- denkit, hogy az ilyen bitangokat, ha nevetem említik, a közrend érdekében rögtön befogassák. Mert én sem- miféle dologkerülöknek nem vagyok pártfogója, sőt ezt az élősdi fajt állandóan írtom és gyűlölöm. A témát majd közgyűlés előtt lesz szerencsém behatólani fej- tgetni. Szerk.

A felelős örök. Csonoplán a csendörök P. és S. felelős örököt Baranyában elkövetett lőlopásért beki- sérték a törvényszékhez. Igazán közölsiméres méltó volt ez ügy körüli buzgólkodásuk; mert a két lovat a „felelős” urak ijedtükben szélnek eresztették s a csendörök még azon éjjel lámpával keresték és talá- ták meg itt a zombori határon. Alispán ur! Aldja meg az Isten; szervezze már a községi csendőrséget! K. (Ugy tudjuk, hogy az idei kukoricára már majd azok vigyáznak. Szerk.)

Beküldetett. Bogdány Károly, ki mint tolmács és translator egy francia társaságnál működött s mint hitk. jegyző s tanító Nyiregyháza 18 évi hivatalos- kodott, nálunk francia nyelvmesteri minőségben akar működni. Értekezhetni vele a Salamon S. vagy Schön A.-féle könyvkereskedésekben.

Figyelmeztetjük t. olvasóinkat a Pesti magyar kereskedelmibank váltó üzletének mai számunkban meg- jelent hirdetésére. Ezen intézet 1842 ik évben aipat- tatott és ismert szolid eljárásáért az ajánlatra méltó.

Madarason Válics János derék plébános, a ka- szinó könyvtárának mintegy 62 kötetnyi kitűnő szép- irodalmi művet ajándékozott. Öszinte hála és forró kö- szönet a nemeskeblű adakozónak! H.

Szabadka. Nagy Ibolyka, a népszínház tehetsé- ges fiatal tagja, az elmúlt héten vendég szerepelt Sza- badkán, s valóságos diadalokat aratott. Fashionable á vált az ibolya csokor viselése; jutalomjátékán lelkes ovatiókban részesült, számtalan csokrot és koszorút kapott, tiszt-létere bucsulakoma rendeztetett, egyssz- val egész Szabadka ünnepelte a bájos művésznőt. Dr. S.

Kitiltott lapok. A Belgrádban megjelenő „Borba”, „Narodne Oslobodjenje” és „Narodna Odbrana” című lapoktól, továbbá a Bukarestben megjelent „Calenda- rul Dacici Pe Anul 1882” című fali napártól a pos- tai szállítási jog a magyar korona országainak összes területére nézve megvonatott. A közlekedésügyi mi- niszter utasította a postabivatalokat, hogy a nevezett lapokra se előfizetéseket el ne fogadjanak, se azoknak, valamint a nevezett naptárnak továbbítását és kézbe- sítését ne eszközöljék.

Egyházmegyei hírek. Stark Pál, bajmoki káplán f. hó 11-én hosszas betegség után elhunyt. A boldo- gult 1843. nov. 9-én Katymáron született, 1868. jul. 30-án szenteltetett föl s 14 évi lelkeskedése alatt Kernyán, Szöntán és Bajmokon működött.

Apagyilkos. A kir. kuria büntető tanácsa 15-én vette tárgyalás alá Győre István zentai lakos apa- gyilkossági bűnyűjét. Vádlott 1878. junius hóban sa-